

Velká revolúcia v dedení: Deti dostanú menej, viac slobody získa ten, kto majetok zarobil

14.8.2026 - Štěpán Štarha, Patrícia Jamrišková | HAVEL & PARTNERS

Návrh nového Občianskeho zákonníka prináša najväčšie zmeny v dedičskom práve za posledné desaťročia. Prečítajte si, ako sa zmenia povinné podiely pre deti, ako si právne poistiť opateru v starobe a čo všetko umožnia nové inštitúty ako dedičská zmluva, odkaz či správca dedičstva.

Budú mať deti naďalej rovnaký minimálny podiel na dedičstve ako dnes? Môžete si právne zabezpečiť starostlivosť v starobe výmenou za majetok? Kto sa postará o váš majetok po smrti, kým sa skončí dedičské konanie? A dá sa zariadiť, aby sa po vašej smrti niekto postaral o vášho domáceho miláčika?

Návrh nového Občianskeho zákonníka prináša najväčšie zmeny v dedičskom práve za posledné desaťročia a dáva ľuďom viac možností rozhodovať o vlastnom majetku. Najvýraznejšie novinky v nasledujúcich riadkoch priblížia partner advokátskej kancelárie **Havel & Partners Štěpán Štarha** a vedúca advokátka **Havel & Partners** Patrícia Jamrišková.

Viac slobody alebo nižšia ochrana detí?

Jednou z diskutovaných zmien je oslabenie ochrany tzv. neopomenuteľných dedičov, teda detí. Deti patria medzi dedičov, ktorých nemožno pri dedení vynechať, ak neboli platne vydedené. Zákon im garantuje minimálny povinný podiel.

V praxi to znamená, že deti musia dostať pomerne veľkú časť dedičstva bez ohľadu na vôľu rodiča. Maloletí potomkovia majú nárok na celý zákonný podiel, dospelí na polovicu. Nový zákonník tieto podiely výrazne znižuje.

Po novom bude mať maloletý potomok nárok na tri štvrtiny zákonného podielu a dospelý len na štvrtinu zákonného podielu. Pozitívne je, že táto zmena posilňuje a viac rešpektuje vôľu toho, kto majetok vybudoval. Podľa advokátov to v praxi môže pomôcť napríklad rodinám, kde sa jeden z potomkov dlhodobo stará o rodičov, pracuje v rodinnom podniku alebo sa podieľa na budovaní rodinného majetku.

Na druhej strane, slabšia ochrana povinných podielov môže viesť k väčšiemu počtu sporov medzi súrodencami.

Keď nestačí závet, nastupuje dedičská zmluva

Predstavte si dcéru, ktorá dlhé roky pracuje v rodinnej firme a postupne preberá jej vedenie. Otec by chcel, aby firmu po jeho smrti zdedila práve ona. Dnes môže spísať závet, ktorý však môže kedykoľvek zmeniť a dcéra sa o tom nemusí nikdy dozvedieť. Nikdy tak nemá istotu, že firmu skutočne zdedí. Aj na takéto prípady bude slúžiť dedičská zmluva.

Ide o dohodu medzi poručiteľom a budúcim dedičom, ktorá bude mať prednosť pred závetom. Obe strany sa na jej obsahu dohodnú vopred a zmluvu už nebude možné jednostranne zrušiť. Sľub sa tak mení na právny záväzok.

V zmluve bude dokonca možné dohodnúť zákaz predaja či zafaženia majetku, ktorý je predmetom zmluvy. Takéto obmedzenie bude možné zapísať aj do príslušného katastra nehnuteľností či iného registra. Dedičská zmluva môže byť aj odplatná, napríklad naviazaná na pravidelné finančné plnenie (rentu) alebo poskytovanie starostlivosti. Táto zmluva tak vytvára väčšiu istotu pre obe strany.

Zaopatrovacia zmluva ako záruka opatery

Ďalšou zaujímavou novinkou je zaopatrovacia zmluva. Tá reaguje na realitu starnúcej spoločnosti a situácie, ktoré dnes riešia tisíce rodín.

Predstavte si osamelého seniora, o ktorého sa dlhodobo stará dcéra, synovec alebo iná blízka osoba. Pomáha mu s nákupmi, sprevádza ho k lekárom, stará sa o jeho domácnosť a postupne preberá čoraz väčšiu časť každodenných povinností. Odmenou za takúto starostlivosť býva neraz len neurčitý príslub budúceho dedičstva.

Zaopatrovacia zmluva tento vzťah prenáša do právnej roviny. Jedna osoba sa v nej zaviazuje poskytovať starostlivosť, bývanie, pomoc v bežnom živote alebo finančné zabezpečenie a druhá jej za to poskytne **majetkovú protihodnotu**. Súčasťou dohody môže byť aj pravidelná renta vyplácaná počas života oprávnenej osoby.

Na rozdiel od dedičskej zmluvy sa zaopatrovacia zmluva nesústreďuje na otázku, kto zdedí majetok po smrti, ale na to, kto a za akých podmienok poskytne starostlivosť počas života.

Nová úprava zároveň chráni aj samotného seniora. Ak by osoba, ktorá sa zaviazala poskytovať starostlivosť, svoje povinnosti závažne alebo opakovane porušovala, oprávnená osoba bude môcť od zmluvy odstúpiť.

Kým dedičská zmluva odpovedá na otázku „**kto zdedí môj majetok?**“, zaopatrovacia zmluva rieši predovšetkým otázku „**kto sa o mňa postará, keď to budem potrebovať?**“. Pre mnohé rodiny môže ísť o jeden z najpraktickejších nástrojov celého návrhu.

Zanechanie vecí bez zafaženia dlhmi

Ďalšou významnou novinkou je **zavedenie inštitútu odkazu**. Pôjde o možnosť poručiteľa zanechať konkrétnej osobe konkrétnu vec alebo sumu peňazí bez toho, aby sa táto osoba stala dedičom. Aký je v tom rozdiel? Dedič zdedí časť celého majetku aj s dlhmi. **Odkazovník dostane to, čo mu bolo odkázané, ale za dlhy poručiteľa nezodpovedá.**

Predstavme si napríklad umelkyňu, ktorá chce svoju zbierku obrazov odkázať blízkej kamarátke. Nechce však kamarátku zafažiť dlhmi ani inými povinnosťami dedičov. Vďaka odkazu môže dostať obrazy, no nebude zodpovedať za dlhy poručiteľa. Odkaz sa dá rovnako využiť v prospech rodiny alebo aj charitatívnej organizácie.

Dedičovi môžete prikázať aj starostlivosť o psa

Ďalšou novinkou je **príkaz**. Poručiteľ bude môcť určiť dedičovi **určitú povinnosť** (niečo vykonať, niečo sa zdržať alebo niečo strpieť). Príkladom je príkaz postarať sa o milované domáce zvieraťko alebo umožniť niekomu bývanie v zdedenej nehnuteľnosti.

Takéto želania už nebudú len morálnym odkazom, pretože splnenie príkazu môže vymáhať iný dedič alebo vykonávateľ poslednej vôle.

Slabinou príkazu však je, že jeho nesplnenie automaticky neznamená stratu dedičstva. Do akej miery ho budú dedičia v praxi rešpektovať, preto ukáže až čas.

O majetok sa postará dôveryhodná osoba

Dedičské konanie môže trvať mesiace, niekedy aj roky. Počas tohto obdobia treba platiť energie, dane, udržiavať dom či pokosiť záhradu. Kto sa o to postará? Dnes často nikto alebo niektorý z dedičov z vlastnej iniciatívy.

Pripravovaná právna úprava má priniesť významnú zmenu. Po novom si bude môcť človek **ešte za života určiť správcu dedičstva**. Pôjde o dôveryhodnú osobu, ktorá bude majetok spravovať po smrti poručiteľa až do skončenia dedičského konania.

Návrh zavádza aj **inštitút vykonávateľa poslednej vôle**. Bude to osoba určená samotným poručiteľom, ktorej úlohou bude dohliadať na to, aby sa jeho posledná vôľa (závet, príkazy, odkazy) skutočne naplnila. Inými slovami, posledná vôľa poručiteľa by už nemala zostať iba na papieri.

Čo ešte chýba?

Hoci návrh prináša množstvo moderných nástrojov, advokáti z **Havel & Partners** upozorňujú, že stále nerieši dlhodobú správu, ochranu a odovzdanie majetku prostredníctvom súkromných nadácií alebo fondov.

Tieto právne formy sú už zavedené vo väčšine krajín Európy, dokonca aj v Českej republike. Práve tieto nástroje umožňujú nastaviť pravidlá správy rodinného majetku na desaťročia dopredu, zabráňovať jeho drobeniu a znižovať riziko sporov medzi dedičmi.

V slovenskom prostredí tak zostáva realitou, že rodiny, ktoré budú chcieť nastaviť dlhodobú ochranu a riadenú správu majetku, budú ďalej siahť po riešeniach s cezhraničným prvkom. V praxi to býva fond alebo nadácia, do ktorej sa majetok vyčlení a následne spravuje podľa vopred nastavených pravidiel.

Nejde o luxusný nástroj pre úzku skupinu osôb, ale o praktický nástroj, ktorý môže rodine pomôcť udržať majetok pokope, nastaviť pravidlá jeho správy a znížiť riziko konfliktov pri medzigeneračnom transfere.

Nová kapitola slovenského dedičského práva

Návrh nového Občianskeho zákonníka prináša najväčšie zmeny v dedičskom práve za posledné desaťročia. Ľuďom dáva viac možností rozhodovať o vlastnom majetku, zabezpečiť si starostlivosť v starobe či určiť, ako sa bude s ich majetkom nakladať po smrti.

Na druhej strane stále neponúka nástroj na dlhodobú ochranu, odovzdanie a správu súkromného majetku, akými sú súkromné nadácie či fondy. Pri rodinnom majetku je dôležité nastaviť komplexné riešenie, ktoré zabezpečí správu majetku a jej pravidlá, nedrobenie majetku a udržanie v pokrvnej línii, ochranu a kontinuitu cez generácie. Zároveň je potrebné predchádzať konfliktom. Vlastníci majetku s týmito cieľmi budú aj po prijatí nového zákonníka hľadať riešenia v zahraničí.

<https://www.havelpartners.sk/velka-revolucia-v-dedeni-deti-dostanu-menej-viac-slobody-ziska-ten-kto->

[majetok-zarobil](#)